

Til lovforslag nr. L 47. Betænkning afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget den 8. december 1989

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmarkedsuddannelser

(Afskaffelse af 25 pct.-tillægget)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til arbejdsministeren til skriftlig besvarelse.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Brancheudvalget for Tobaksindustrien,
Dansk Arbejdsgiverforening,
Dansk Metalarbejderforbund,
Landsorganisationen i Danmark og
Specialarbejderforbundet.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et flertal inden for mindretallet (Socialdemokratiets medlemmer af udvalget) finder, at regeringens forslag om nedsættelse af godtgørelsen for deltagelse i arbejdsmarkedsuddannelserne fra højst 125 pct. af dagpengemaximum til 100 pct. vil virke ødelæggende på det helt nødvendige uddannelsesarbejde, der foregår i de danske virksomheder. Under forhandlingerne om arbejdsmarkedets strukturproblemer var både regeringen og Socialdemokratiet enige om nødvendigheden af en stor voksenuddannelsesindsats. Socialdemokratiet er stadig af denne opfattelse. Det foreliggende lovforslag går stik mod disse intentioner.

Lovforslaget vil bevirke, at mange tusinde færre vil deltage i arbejdsmarkedsuddannelserne. Således kan vi risikere, at der bliver mindst 40 pct. færre kursister på specialarbejderuddannelse. Det svarer til 40.000 af kursisterne på påbegyndt specialarbejderuddannelse. Mange medarbejdere vil ikke kunne bære den indtægtsnedgang, der følger af godtgørelsesbeskæringen, og vil derfor undlade at gå på uddannelse.

10.000–15.000 kursister vil få en indtægtsnedgang på op til 600 kr. om ugen ved deltagelse på specialarbejderuddannelserne eller faglig efteruddannelse.

Godtgørelsesnedsættelsen vil betyde et endnu større skel i tildelingen af efteruddannelsesressourcer mellem de ikke-faglærte og de uddannede grupper i samfundet.

Specialarbejderuddannelsen er at betragte som de ikkefaglærtes grunduddannelse. Den er ofte den eneste erhvervsuddannelse, som ikkefaglærte får. Virksomhederne vil med beskæringen af godtgørelsen i endnu højere grad tildele de medarbejdere, der har et erhvervsuddannelsesfundament at bygge på, efteruddannelse. Ikke-faglærte vil få en mindre relativ andel. Således vil skellet mellem de uddannede grupper, der er i beskæftigelse, og de truede grupper på arbejdsmarkedet, først og fremmest ikke-faglærte, blive forstærket.

Denne situation vil fremskynde de flaskehalsproblemer, der vil opstå som følge af en stagnerende arbejdsstyrke og en stor efterspørgsel efter uddannede medarbejdere.

Flaskehalsproblemerne vil betyde lønstigninger til de uddannede grupper, dårligere konkurrenceevne, større arbejdsløshed blandt de ikke-faglærte og en dårligere betalingsbalance.

Virksomhederne vil sende færre medarbejdere på kursus med løn under forløbet. Denne tendens vil først og fremmest gøre sig gældende i de små virksomheder og de virksomheder, der har den korteste uddannelsesstradition. Således vil små industrivirksomheder, tekstilindustrien, nærings- og nydelsesmiddelindustrien, bygge- og anlægsområdet samt gartneri, land- og skovbrug få mindre andel i efteruddannelsesressourcerne.

De store eksporterende jern-, metal- og elektronikvirksomheder, som bruger systemet meget, bliver også hårdt ramt. Disse virksomheder, der industrielt set er i front, er gennem deres uddannelsesarbejde på grund af mobiliteten på arbejdsmarkedet med til at styrke den samlede efteruddannelse af arbejdsstyrken.

Socialdemokratiet tager afstand fra den afstraffelse, der følger af regeringens forslag, af de fremsynede virksomheder med deres solide uddannelsesarbejde.

Socialdemokratiet støtter den aktive arbejdsmarkedspolitik og den effektive erhvervsstøtte, der følger af den progressive kursusgodtgørelse på op til 125 pct. af dagpengemaksimum.

Arbejdsmarkedsuddannelserne og den nuværende kursusgodtgørelse er med til at styrke og formidle et godt samarbejde om det helt nødvendige uddannelsesarbejde i den enkelte virksomhed. En nedsættelse af kursusgodtgørelsen vil formindske den udveksling mellem beskæftigede og ledige, der følger, når medarbejdere på arbejdsmarkedsuddannelse giver arbejdspladser til ledige.

Socialdemokratiet tager endvidere afstand fra den meget kortvarige behandling af lovforslaget og støtter den afstandtagen fra forslaget, som arbejdsmarkedets parter har givet udtryk for.

Den forventede besparelse på 65 mio. kr., som regeringen forventer på finansloven for 1990, er kortsigtet og ude af proportion med den skade, godtgørelsesnedsættelsen vil forvolde på det uddannelsessamarbejde, der foregår mellem medarbejdere og arbejdsgivere i de danske virksomheder.

Nedsættelsen på de 19 kr. pr. lønmodtager på AUD-årsbidraget i 1991 og et tilsvarende beløb fra arbejdsgiverne viser det lave perspektiv, regeringens lovforslag har.

Som følge af de helt nødvendige forhandlinger om arbejdsmarkedets strukturproblemer og en stor voksenuddannelsesindsats, som bør opbygges hurtigst muligt, og det ødelæggende perspektiv i det foreliggende lovforslag vil Socialdemokratiet stemme imod forslaget.

Et mindretal inden for mindretallet (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Lovforslaget vil gøre det økonomisk vanskeligere for mange lønarbejdere inden for LO-området at komme på kursus. Det viser med al tydelighed alle de opgørelser, udvalget har modtaget.

Det er forbavsende, at regeringen vil forsøge at presse dette lovforslag igennem Folketinget, selv om hverken LO eller Arbejdsgiverforeningen kan støtte det. Samtidig har Landsarbejdsnævnet samlet sagt nej til forslaget.

Det er ligeledes forbavsende, at regeringen vil gøre det sværere for mennesker at videreudanne sig. Det svarer ikke til de signaler, som regeringen gang på gang forsøger at udsende om, at danske lønarbejdere skal videreudanne sig.

Socialistisk Folkeparti er af den overbevisning, at lovforslaget vil virke skadeligt for både medarbejdere i virksomhederne og for erhvervslivets omstillingsevne i en skærpet international konkurrencesituation.

Bet. o. lovf. vedr. arbejdsmarkedsuddannelser

Pia Christmas-Møller (KF) Kai Dige Bach (KF) Else Theill Sørensen (KF)

Jens Peter Jensen (V) Traberg Smidt (V) Glistrup (FP) Jørgen Estrup (RV)

Lis Noer Holmberg (CD) fmd. Glønborg (KRF) Jytte Andersen (S) Bakholt (S)

Søren B. Jørgensen (S) nfmd. Kaj Poulsen (S) Hans Jørgen Jensen (S)

Tommy Dinesen (SF) Lilli Gyldenkilde (SF) Ole Henriksen (SF)